

Participació ciutadana - Projecte de decret pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei 8/2020, del 30 de juliol, de protecció i ordenació del litoral

Aportacions de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Introducció (antecedents)

La Llei 8/2020, de 30 de juliol, de protecció i ordenació del litoral, s'aprova amb l'objectiu de desenvolupar la competència exclusiva de l'Administració de la Generalitat en matèria d'ordenació del litoral, mitjançant l'articulació d'un model de gestió integrada de l'espai costaner català, amb l'Administració de la Generalitat com a administració de referència i un major protagonisme dels ajuntaments.

L'àmbit d'aplicació de la llei es defineix en l'article 2 i aplica als béns de domini públic i ecosistemes maritimoterrestres del litoral de Catalunya i la zona d'influència del domini públic maritimoterrestre que comprèn una franja mínima de mil metres, aplicada en projecció horitzontal terra endins, des de l'atermenament del domini públic maritimoterrestre, en tot el litoral de Catalunya, franja que pot ésser ampliada però mai reduïda pel Pla de protecció i ordenació del litoral. En aquest sentit una franja important del territori metropolità de Barcelona queda afectada per les determinacions d'aquest reglament.

El reglament preveu dos instruments de planificació del litoral en l'article 4 el Pla de protecció i ordenació del litoral (amb rang de Pla director urbanístic), i els plans d'us del litoral i de les platges.

El contingut del Pla de protecció del litoral serà com a mínim el següent:

- a) La definició de l'abast del Pla d'acord amb el marc jurídic i competencial existent i les estratègies i planejament concurrents.
- b) La delimitació de l'àmbit territorial del Pla i, en concret, la indicació gràfica de la línia d'atermenament del domini públic maritimoterrestre i de les servituds de protecció i trànsit, i la delimitació de la zona d'influència.
- c) La caracterització física i socioeconòmica del litoral català, amb indicació de la tipologia de costa.
- d) L'anàlisi dels riscos sobre el conjunt d'elements que conformen el litoral i sobre la integritat i geomorfologia de la línia costanera, tenint en compte els efectes del canvi climàtic; i l'anàlisi sobre les mesures d'adaptació possibles.
- e) L'anàlisi del paisatge costaner i les necessitats de protecció, gestió i ordenació del mateix; i, dins d'aquest apartat, l'establiment de la regulació de les façanes costaneres en l'àmbit territorial del pla, referides, entre altres aspectes, a la preservació d'unitats visuals i a punts d'interès de conformitat amb els catàlegs de paisatge i els plans territorials que els siguin aplicables.
- f) L'anàlisi dels ecosistemes maritimoterrestres costaners, el qual tindrà en compte les diverses figures de protecció del territori, els hàbitats i elements naturals d'especial interès, els serveis

ecosistèmics, la connectivitat ecològica, les masses d'aigua i els ecosistemes fluvials, les interaccions terra-mar i les prioritats de restauració ecològica i de gestió orientada a la millora del patrimoni natural i la biodiversitat.

g) L'anàlisi dels elements relatius a l'espai construït i la mobilitat que tenen especial incidència sobre els valors del litoral objecte de protecció, les zones de servitud del domini públic maritimoterrestre, la façana costanera i l'ús social del litoral i de les platges.

h) La classificació i la categorització dels trams de platges, d'acord amb els criteris fixats per l'article 23, la determinació dels llinars de llur capacitat de càrrega i la definició dels límits màxims d'ocupació; la classificació de les platges i altres zones de bany en funció del risc per a les vides humanes; i els criteris territorialitzats per atendre les demandes d'autoritzacions i dels serveis de temporada de les platges en el domini públic maritimoterrestre.

i) L'anàlisi sobre les infraestructures i les instal·lacions existents en el domini públic maritimoterrestre i els criteris territorialitzats per resoldre les demandes per a l'atorgament, la renovació, la pròrroga, la modificació i l'extinció de concessions, així com els criteris de gradació dels terminis d'atorgament i pròrroga d'aquestes.

j) L'anàlisi de les infraestructures d'accessibilitat per al gaudi del domini públic maritimoterrestre i, en especial: la localització dels principals accessos al mar i de les zones d'aparcament corresponents; la fixació de la distribució de les rampes públiques al llarg del litoral; i la identificació dels trams dels camins de ronda que són accessibles i dels que no ho són.

El projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de la llei menciona l'AMB en els següents apartats:

Article 41 Composició del Consell de Pla de protecció i ordenació del litoral apartat 3.e es preveu que entre les vocalies una persona en representació de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, designada per la persona titular de la presidència d'aquesta entitat.

Disposició addicional segona L'Àrea Metropolitana de Barcelona participa en l'elaboració del Pla de protecció i ordenació del litoral d'acord amb el que determina la Llei 31/2010, del 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Fets

Considerant que:

1. L'àmbit litoral de l'àrea metropolitana de Barcelona esdevé una unitat territorial on concorren nombrosos elements estructurants del territori metropolità: espais naturals, àmbits agraris, zones residencials altament poblades, àmbits industrials i logístics estratègics, infraestructures d'interès estatal: Port i Aeroport, infraestructures viàries i de serveis tècnics d'interès metropolità, parcs, equipaments i platges estructurants, entre d'altres, que participen en la configuració de la infraestructura verda metropolità, la xarxa urbana i social, la configuració dels teixits urbans i la xarxa d'infraestructures que vehiculen el metabolisme urbà i la mobilitat.

2. Actualment s'està tramitant el Pla Director Urbanístic Metropolità (En endavant PDUM), aprovat inicialment el 21 de març del 2023, que aborda l'ordenació urbanística d'aquest elements estructurants del territori metropolità en les properes dècades.
3. En virtut de l'art.33a) de la LAMB, l'AMB participa en els procediments d'aprovació dels Plans directors urbanístics que, amb objectius específics de caràcter sectorial, formula l'Administració de la Generalitat en exercici de les seves competències i que afecten l'àmbit metropolità. I especifica que aquesta participació s'instrumenta per mitjà de l'atorgament d'un tràmit de consulta prèviament a l'aprovació inicial per un termini d'un mes respecte dels objectius i els propòsits generals de la iniciativa, i per mitjà d'un tràmit d'informació per un termini d'un mes del document aprovat inicialment, un cop acabat el tràmit d'informació pública.
I en virtut de l'art.23.5 de la LAMB, el PDUM ha de respectar les determinacions dels Plans directors urbanístics que, amb objectius sectorials específics, formula l'Administració de la Generalitat en exercici de les seves competències i que afecten l'àmbit metropolità.
4. En virtut de la DA23 del TRLUC relativa a la participació de l'Àrea Metropolitana de Barcelona en la formulació dels plans directors urbanístics per atendre a interessos suprametropolitans que afectin l'àmbit metropolità: "Per a la formulació dels plans directors urbanístics de l'article 56.1.g i dels de la resta d'apartats que continguin ordenació urbanística directament executable, quan tinguin per objecte atendre interessos suprametropolitans dins l'àmbit metropolità de Barcelona, l'entitat o l'organisme determinat per la Comissió de Territori de Catalunya ha de convocar l'Àrea Metropolitana de Barcelona per a ponderar durant la redacció i tramitació del pla els interessos públics respectius que hi concorrin i facilitar l'impuls del procediment d'aprovació prèviament a l'aprovació inicial, en virtut del deure de col·laboració entre les administracions públiques establert per l'article 141 de la Llei de l'Estat 40/2015, de l'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic; i de la participació de l'Àrea Metropolitana de Barcelona en els procediments d'aprovació d'instruments del planejament urbanístic establerta per l'article 33 de la Llei 31/2010, del 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
A aquests efectes, la Generalitat ha de constituir una comissió mixta amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona per a participar en la redacció dels documents tècnics corresponents des de l'inici de la seva formulació.
L'Àrea Metropolitana de Barcelona ha d'informar de manera preceptiva la documentació que integri aquests plans prèviament a l'aprovació inicial, en el marc del tràmit de consulta prèvia establert per l'article 33 de la Llei 31/2010.
5. En virtut de la disposició addicional 3a de la Llei 8/2020 de protecció i ordenació del litoral, l'AMB participa en l'elaboració del Pla de protecció i ordenació del litoral.
6. Les platges metropolitanas, amb més de 2.000.000 m2 de superfície i 11.000.000 visitants a temporada alta són uns dels principals espais públics de l'àrea metropolitana. També són un espai natural de gran valor. La regressió continuada de les platges i la pèrdua d'una part important (més del 20% de la superfície des de 2014), amb la reducció de la capacitat de suport d'usuaris de platges i de serveis, l'afectació per part d'aquesta regressió a destacades infraestructures metropolitanas com la dessalinitzadora, el col·lector interceptor de Llevant, infraestructures de transport, així com l'afectació als espais naturals protegits de la xarxa natura 2000 i

danys en passeigs marítims va portar a l'AMB a impulsar un pla per a l'estabilització de les platges en col·laboració amb les administracions competents.

7. L'AMB, d'acord amb l'article 13.2 de la Llei 31/2010, de 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, pot prestar serveis i promoure activitats que contribueixin a satisfer les necessitats i les aspiracions dels municipis que la integren i segons l'article 14.A i l'article 14.F del mateix text legal li correspon la competència en matèria d'urbanisme i de desenvolupar les actuacions de vertebració territorial necessàries per a l'articulació, la connectivitat, la mobilitat i la funcionalitat del territori, actuacions que fan referència bàsicament a les infraestructures, els parcs, les platges, els espais naturals i els equipaments, entre d'altres.
8. L'AMB realitza la gestió ambiental i manteniment d'equipaments, mobiliari i instal·lacions de les platges metropolitanes. Aquesta gestió ve regulada pels convenis de col·laboració interadministrativa de l'AMB amb els ajuntaments del litoral metropolità: Badalona, Barcelona, Castelldefels, El Prat de Llobregat, Gavà, Montgat, Sant Adrià de Besòs i Viladecans.
En el marc d'aquests convenis l'AMB realitza la gestió de les platges, que inclou la gestió de zones dunars, zones protegides (en col·laboració amb el Consorci del Delta del Llobregat); neteja, recollida i gestió de residus; subministrament, instal·lació, manteniment, neteja, reparació i reposició de mobiliari urbà, equipaments i instal·lacions, i la seva retirada fora de temporada de bany.
9. L'AMB ha anat desenvolupant les següents actuacions a l'àmbit de les platges:
 - Regeneració, protecció i millora de zones dunars
 - Sensibilització a la ciutadania
 - Millora de la coordinació entre administracions
 - Redacció PDUM
10. A causa que hi havia importants llacunes de coneixement, l'AMB ha anat desenvolupant diferents estudis per a obtenir la informació necessària per diagnosticar l'estat per a portar a terme actuacions al litoral. En concret, el Servei de Platges i la Secció de Cartografia de l'AMB han desenvolupat els següents estudis:
 - Topobatimetries: Badalona, Montgat i Sant Adrià 2021. Castelldefels, Gavà, Viladecans, El Prat de Llobregat: 2022 -2023
 - Aixecaments LIDAR. Informes 2011- 2017 - 2022
 - Ortofotografia de platges d'alta definició
 - Mesura mensual de l'amplada de platges
 - Estudis previs per a l'estabilització de les platges de Gavà i Viladecans
 - Estudis previs de la dinàmica del sud metropolità
 - Estudis previs per a l'estabilització de les platges de Sant Adrià de Besòs, Badalona i Montgat.
 - Proposta d'actuacions de millora i protecció de les platges del litoral nord metropolità.

- Anàlisi de la situació de transvasament de sorres i propostes de futur del port del Masnou.

Propostes

Atenent a l'anteriorment exposat, es fan les següents propostes s'obre l'articulat del projecte de reglament.

Títol II Instruments de protecció, ordenació i gestió del litoral

Capítol I Disposicions comunes

Article 5 Directrius per als instruments de protecció, ordenació i gestió del litoral

Respecte a l'apartat a)

1. Es considera necessari reconèixer com a prioritari, també, l'accessibilitat i l'ús de les platges per als ciutadans, excepte d'aquelles que tinguin el seu ús restringit per raons de seguretat o protecció ambiental i en condicions compatibles amb la conservació. Les platges (i també el litoral en el seu conjunt) són un espai públic de gran valor de socialització, esbarjo, salut, etc.
2. Es considera necessari reformular l'afirmació: "la necessitat de recuperació de la dinàmica sedimentària natural" i fer un apartat específic de dinàmica sedimentària, donada la seva importància; el 48% del litoral són platges i el 7,4% són ports, molt relacionats amb la distribució dels sediments de les anteriors. És necessària la recuperació de la funcionalitat dels sistemes sedimentaris costaners, i reduir o compensar l'impacte humà al territori, ja que la dinàmica sedimentària natural no es pot recuperar en les condicions de transformació del territori actuals a l'àmbit metropolità.

Respecte a l'apartat b) i següents:

3. Del conjunt de les directrius sembla que es deriva una connotació poc positiva de l'ús de les platges. Seria necessari diferenciar l'ús ciutadà (que no té aquesta connotació, tot el contrari) de l'explotació turística i urbanització excessives, etc. Les platges de l'AMB tenen una gran importància social que cal valorar.

Capítol II Pla de protecció i ordenació del litoral

Article 6 Objecte, naturalesa jurídica i àmbit territorial del Pla de protecció i ordenació del litoral

4. El Pla de protecció del litoral té rang de Pla director urbanístic, en aquest sentit, caldria explicitar la coordinació necessària amb els àmbits de concurrència amb d'altres plans directores urbanístics.

Article 7 Contingut del Pla de protecció i ordenació del litoral

De cara a la futura formulació del Pla de protecció i ordenació del litoral, es realitzen un seguit de consideracions que caldrà incorporar en el Pla o informació que es detecta que serà necessària per a formular-lo:

Respecte els apartats e), g), i) i j) del punt 1.

Cal clarificar en quins aspectes prevaldran les propostes del Pla de protecció i ordenació del litoral respecte a d'altres plans directors urbanístics que coincideixin en l'àmbit territorial del Pla, o fer explícita la necessitat de coordinació de les propostes.

En el cas del territori Metropolità i del PDUM serà necessari clarificar i coordinar els continguts explicitats com: la regulació de les façanes costaneres (recollint els punts d'interès patrimonial i ecològic recollits en la regulació ambiental i del paisatge del PDUM i els mapes de diagnòsi); l'anàlisi dels elements de l'espai construït i la mobilitat (recollint les propostes de la xarxa urbana i social del PDUM); l'anàlisi sobre les infraestructures i les instal·lacions existents en domini públic maritimoterrestre (recollint les propostes sobre serveis tècnics i considerant la regulació ambiental i del paisatge i els mapes de diagnòsi del PDUM referents a infraestructures de laminació de l'aigua pluvial); o l'anàlisi de les infraestructures d'accessibilitat per al gaudi del domini públic maritimoterrestre: Localització dels principals accessos al mar (recollint les propostes de portes als espais oberts de la proposta d'estructura verda del PDUM).



Figura 1. Propostes del PDUM dins la zona d'influència del domini públic maritimoterrestre.

Respecte l'apartat c)

5. A la caracterització socioeconòmica cal disposar de més dades del que aporta el litoral, i en concret les platges, al PIB de Catalunya. Per destinar inversions, aquesta informació pot ser fonamental.

Respecte l'apartat f)

6. El servei de protecció (respecte als temporals) que realitzen les platges, respecte a àrees urbanes, infraestructures de tot tipus, etc, s'hauria de valorar quantitativament

per tal de que es puguin justificar les inversions necessàries per a estabilitzar les platges.

Article 8 Documentació del Pla de protecció i ordenació del litoral

De cara a la futura formulació del Pla de protecció i ordenació del litoral, es realitzen un seguit de consideracions que caldrà incorporar en la documentació del Pla:

7. Seria necessari incorporar a la documentació ambiental, un estudi de la dinàmica sedimentaria del litoral, ja que les platges i ports formen més de la meitat del litoral i tenen gran importància socioeconòmica, i s'haurien de quantificar els transports i aportacions sedimentaris. Per tal d'intentar tractar els problemes de regressió, a aquesta documentació es podria afegir la diagnosi dels ports en quant a la situació de les platges; tan quan funcionen com protectors del territori i font de sediments com quan incideixen en la pèrdua de sorra a les platges. És urgent poder fer servir aquestes instal·lacions per aprofitar les sorres dragades, i també actualitzar les mesures ambientals compensatòries. També en quant als sediments, s'ha d'impulsar la gestió dels sediments atrapats a les conques fluvials.

Article 10 Tramitació i aprovació del Pla de protecció i ordenació del litoral

8. Cal que es tingui en compte a més de legislació urbanística, la Llei 31/2010 (article 33a).

Títol VIII Competències administratives

Article 54 Comissió d'Ordenació del Litoral

Article 55 Composició de la Comissió d'Ordenació del Litoral

9. Es considera que L'AMB hauria de formar part de la Comissió d'Ordenació del Litoral en compliment de l'article 32.2 de la Llei 8/2020 de protecció i ordenació del litoral.

Disposició addicional segona

10. Caldria aclarir com s'instrumenta la participació de l'AMB en l'elaboració del Pla de protecció i ordenació del litoral.